

انتشارات شبنا

عنوان کتاب	:	اصول بیمه
مؤلف	:	محسن عامری شهرابی
	:	عضو هیات علمی گروه مدیریت،
	:	مدیر گروه مدیریت بیمه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال
	:	طیبه فقیهی تبار
	:	پژوهشگر حوزه بیمه
مدیر تولید	:	احسان طاهر نژاد
صفحه آرای	:	صدیقه رحمان دوست
نوبت و سال چاپ	:	اول، ۱۴۰۱
قطع	:	وزیری
تعداد صفحات	:	۲۸۷ صفحه
شمارگان (تیراژ)	:	۵۰۰ نسخه
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۶۱۴۷-۸۱-۱
قیمت	:	۱۸۲۰۰۰ تومان
ناشر	:	انتشارات شبنا
فروش و پخش	:	۰۹۱۲۷۵۶۴۹۹۰
رایانامه (ایمیل)	:	Shabnama96@chmail.ir
وبسایت	:	www.Shabnama96.ir

سرشناسه	: عامری شهرابی، محسن، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: اصول بیمه/ تألیف محسن عامری شهرابی، طیبه فقیهی تبار.
مشخصات نشر	: شهریار: شینما، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۸ ص.
شابک	: 978-622-6147-81-1
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا:
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۳۷۹] - ۲۸۱
موضوع	: بیمه -- ایران Insurance -- Iran حقوق بیمه -- ایران Insurance law -- Iran
شناسه افزوده	: فقیهی تبار، طیبه، ۱۳۶۸ -
رده بندی کنگره	: HG۸۶۹۵/۷
رده بندی دیویی	: ۳۶۸/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۸۶۵۳۷۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا:

***** حق چاپ برای ناشر محفوظ است *****

توجه!!! تکثیر کتاب بدون اجازه از ناشر و فروش آن، کاری نادرست و نامشروع است و موجب رواج بی‌اعتمادی و بروز پیامدهای ناگوار در زندگی خود و فرزندانمان می‌گردد.

«ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ»

نون، سوگند به قلم و آنچه می نویسند

Nun. By the pen and by what you write

سخن ناشر

تحصیل علم و دانش یکی از ابتدایی ترین نیازهای بشر برای رشد است. رشد فرهنگی، رشد اجتماعی، رشد سیاسی، رشد اقتصادی و تمامی اعلا رشد انسان نتیجه تجربیات و دانش انباشته ای هست که پیشینیانی همچون خواجه نصیرالدین طوسی، خیام نیشابوری، ابوعلی سینا، برادران بنوموسی، فارابی، علامه جعفری و... برای ما به وجود آوردند.

لذا ما هم باید با سعی و تلاش در راه علم و دانش، علوم مختلف را به لحاظ کمی و کیفی توسعه و گسترش دهیم تا بتوانیم با حرکت در مرزهای فناوری، سعادت و رفاه را برای خودمان، کشورمان و آحاد بشر فراهم آوریم.

خوشبختانه سالیان درازی است که با شکل گیری دانشگاه های مختلف در کشور و نگاه تخصصی به علوم، در خیلی از رشته های علمی توانسته ایم به قله ها دست پیدا کنیم.

اکنون این وظیفه اساتید و دانشجویان دغدغه مند و فعال است که با تهیه منابع متناسب با دروس رشته های مختلف، علم بازتولید شده خود را با نوآموزان مشتاق به اشتراک بگذارند. انتشارات شبنما به عنوان ناشری که خاستگاه آن دانشگاه است تاکنون نسبت به تأمین منابع درسی مختلف برای رشته های گوناگون دانشگاه و حوزه تلاش های فراوانی داشته و به

لطف الهی و مساعدت اساتید رشته‌های مختلف در این راه تا حدودی موفق بوده است، هرچند تا رسیدن به مطلوب خود و پاسخگویی به درخواست‌های فرهیختگان ارجمند دانشگاهی و حوزوی فاصله فروانی دارد.

شبنا ضمن تقدیر ویژه از جناب آقای دکتر محسن عامری شهبابی و سرکار خانم دکتر طیه فقیهی تبار برای نگارش کتاب حاضر امیدوار است با چاپ این کتاب توانسته باشد به مسئولیت علمی و اجتماعی خود در راه نشر و نمو علوم مرتبط با بیمه عمل کرده باشد. علاقه‌مندان جهت آگاهی از فهرست کتاب‌های چاپ شده انتشارات شبنا در رشته‌های مختلف می‌توانند به فهرست انتهایی همین کتاب مراجعه نمایند.

ضمناً شبنا پذیرای قلم همه اساتید فرهیخته و دغدغه‌مند در راستای نگارش کتاب‌های مفید و کاربردی به منظور تعلیم و تربیت نسل جوان فرهیخته می‌باشد.

و من الله التوفیق

امید طاهر نژاد

مدیر مسئول انتشارات شبنا

فهرست مطالب

۱۵.....	اشاره
۲۱.....	پیشگفتار
۲۳.....	فصل اول
۲۳.....	کلیات و تاریخچه بیمه
۲۳.....	مقدمه
۲۴.....	مفهوم بیمه
۲۵.....	پیدایش و تحول بیمه
۲۵.....	احساس تعاون در عهد باستان
۲۶.....	بیمه در قرون وسطی
۲۹.....	توسعه بیمه در قرن بیستم
۲۹.....	ویژگی‌های بیمه در قرن بیستم
۳۰.....	بیمه در ایران
۳۲.....	نگرشی به ضرورت‌های وجود بیمه
۳۳.....	فصل دوم
۳۳.....	حقوق بیمه
۳۳.....	مقدمه
۳۴.....	تفاوت عقد و قرارداد
۳۶.....	عقد بیمه
۳۶.....	عنوان حقوقی بیمه
۳۷.....	ویژگی‌های عقد بیمه
۳۹.....	شرایط اساسی عقد بیمه
۴۰.....	اهلیت طرفین
۴۰.....	مشروعیت بیمه
۴۰.....	جایگاه بیمه در اسلام

۴۲	دلایل مخالفان و موافقان صحت عقد بیمه
۴۲	مخالفین عقد بیمه
۴۵	موافقان صحت عقد بیمه
۵۱	فصل سوم
۵۱	اصول اساسی بیمه
۵۱	مقدمه
۵۲	شرط اصل (حد اعلای) حسن نیت
۵۳	۲- اصل احتمال
۵۴	۳- اصل تعاون
۵۵	۴- اصل جبران خسارت یا غرامت
۵۸	اصل نفع بیمه‌ای
۵۹	اصل داوری
۶۰	اصل علت نزدیک
۶۰	اصل اتکایی
۶۱	اصل کثرت یا تعدد بیمه
۶۳	فصل چهارم
۶۳	عوامل فنی بیمه
۶۳	مقدمه
۶۴	ریسک
۶۵	طبقه‌بندی ریسک
۶۵	۱- ریسک مالی
۶۶	۲- ریسک‌های غیرمالی
۶۷	دوم- ریسک‌های حقیقی (خالص) و شرطی (سوداگرانه)
۶۸	سوم- تقسیم ریسک‌ها به کلی (اساسی) و جزئی (خاص)
۷۰	چهارم: ریسک‌های عینی و ذهنی
۷۱	انواع ریسک‌های خاص:
۷۱	روش‌های مواجهه با ریسک
۷۵	خطر
۷۶	خطر در بیمه و ویژگی‌های آن

۷۷	شرایط بیمه کردن خطر
۷۸	توزیع خطر
۸۰	تشدید خطر
۸۱	انواع مخاطرات
۸۴	عوامل تشدید خطر و تغییر خطر
۸۶	تفاوت ریسک و خطر
۸۷	بیمه اتکایی
۹۳	بیمه‌های اتکایی اجباری در ایران
۹۵	فصل پنجم
۹۵	بررسی قرارداد بیمه
۹۵	مقدمه
۹۵	بیمه‌نامه
۹۶	شرایط خصوصی بیمه‌نامه
۹۷	شرایط عمومی بیمه‌نامه
۱۰۰	بیمه‌گر
۱۰۰	بیمه‌گزار
۱۰۰	موضوع بیمه
۱۰۲	مکان مورد بیمه
۱۰۲	مدت اعتبار بیمه
۱۰۳	مبلغ بیمه شده (سرمایه بیمه)
۱۰۳	حق بیمه یا بهای خطر
۱۰۵	الحاقیه
۱۰۶	وظایف و تعهدات بیمه‌گزار
۱۰۸	وظایف بیمه‌گر
۱۰۹	کلوز یا پوشش‌های اضافی
۱۱۰	پایان قرارداد بیمه
۱۱۴	فرانشیز و انواع آن در بیمه
۱۱۵	قاعده نسبی و کاربرد آن در بیمه
۱۱۶	عدول از قاعده نسبی

۱۱۷	 اندوخته و ذخایر قانونی
۱۲۰	 کارشناس بیمه
۱۲۱	 فصل ششم
۱۲۱	 آمار و کاربرد آن در بیمه
۱۲۱	 مقدمه
۱۲۲	 تئوری احتمال
۱۲۳	 چگونگی محاسبه احتمال
۱۲۶	 قانون اعداد بزرگ
۱۲۷	 اهمیت و نقش علوم آمار و آکچوئری در صنعت بیمه
۱۲۹	 ضرورت نظام آماری در صنعت بیمه
۱۳۰	 اهداف نظام آماری صنعت بیمه
۱۳۰	 تشکیلات لازم جهت برنامه‌ریزی در تولید و جمع‌آوری آمار
۱۳۱	 کارکردهای بانک اطلاعات در صنعت بیمه
۱۳۴	 نرخ‌گذاری بیمه
۱۳۵	 بیم‌سنجی
۱۳۶	 الگوی مالی در قیمت‌گذاری بیمه
۱۴۱	 فصل هفتم
۱۴۱	 مدیریت ریسک
۱۴۱	 مقدمه
۱۴۲	 مفهوم مدیریت ریسک
۱۴۴	 وظایف و نقش مدیر ریسک
۱۴۴	 اصول مدیریت ریسک
۱۴۵	 اهداف مدیریت ریسک
۱۴۹	 فرآیند مدیریت ریسک
۱۵۵	 شدت خطر
۱۵۷	 احتمال خطر
۱۶۲	 تأمین مالی ریسک
۱۶۵	 فصل هشتم
۱۶۵	 پذیرش یا عدم‌پذیرش ریسک

۱۶۵		مقدمه
۱۶۶		روش انتظاری
۱۶۹		منطق پاسکال
۱۷۱		قاعده‌ای برای انتخاب بیمه
۱۷۷		ویژگی‌های ریسک شرکت‌های بیمه:
۱۷۸		اجرای فرآیند عملیاتی مدیریت ریسک
۱۷۹		انواع ریسک در شرکت‌های بیمه و راهکارهای مقابله با آن‌ها
۱۷۹		بخش نخست: مدیریت ریسک بیمه‌گری:
۱۸۸		بخش دوم) ریسک‌های پشتیبانی بیمه
۱۹۷		صدور بیمه‌نامه
۱۹۹		فصل نهم
۱۹۹		جایگاه بیمه در اقتصاد
۱۹۹		مقدمه
۲۰۲		نقش اقتصادی بیمه
۲۰۳		رابطه بیمه با اقتصاد خرد و کلان
۲۰۴		تعریف بازارهای مالی
۲۰۵		جایگاه بیمه در بازارهای مالی
۲۰۷		- نقش صنعت بیمه در بازار پول
۲۰۸		- نقش صنعت بیمه در بازار سرمایه
۲۰۸		توسعه مالی، توسعه بازار بیمه
۲۰۹		کانال‌های اثرگذاری بیمه بر رشد اقتصادی
۲۱۲		سرمایه‌گذاری منابع و ذخایر و اندوخته‌های شرکت بیمه
۲۱۶		کاربرد مدیریت ریسک در سطوح کلان
۲۲۱		فصل دهم
۲۲۱		انواع بیمه
۲۲۱		مقدمه
۲۲۲		بیمه‌های اجتماعی
۲۲۲		وجه تمایز بیمه‌های اجتماعی با بیمه‌های بازرگانی
۲۲۳		بیمه‌های بازرگانی

پیشگفتار

زندگی بشر از روزهای آغازین خلقت با تمام سادگی خود تا به امروز با تمام پیچیدگی‌ها و مدرنیزه بودن همواره با تهدید و خطر روبه‌رو بوده است و او را به سمت وسویی سوق می‌دهد که بری دفع خطر یا پیشگیری از آن باید تلاش کند.

به‌مرور و هم‌زمان با تکامل بشر در طول سالیان طولانی، انسان توانست با هم‌نوعان خود هم‌افزایی و همکاری کند و از این طریق احتمال خطرها، زیان‌ها و آسیب‌ها را برای زندگی خودش کاهش دهد و احتمال پیروزی‌ها، موفقیت‌ها و تأمین آسان نیازمندی‌های خود را افزایش دهد.

روند تلاش انسان برای جبران خسارت‌ها ضعیف‌های زندگی اجتماعی خود ابتدا با تشکیل صندوق‌های بیمه‌ای، تقسیم ریسک، وام‌های دریایی و مداخله دولت آغاز شد تا به امروز که به شکل صنعت بیمه تکامل یافته است.

بیمه در سطوح کوچک اقتصادی در هنگام بروز خسارت، علاوه بر امنیت ذهنی و اطمینان خاطر و جبران زیان‌های مالی و جانی کمک قابل توجهی ارائه می‌دهد و در سطوح کلان اقتصادی با کاهش زیان‌های مالی ناشی از انواع خطرات، تأمین بخشی از منابع مالی، افزایش تولید و اشتغال بسیار تأثیرگذار است.

به دلیل اهمیت مباحث بیمه‌ای و توجه ویژه به این علم، امروزه رشته تحصیلی مستقل بیمه، از دوره کارشناسی تا دکتری ایجاد شده است و این مهم نشانگر آن است که مردم، شرکت‌ها و دولت پی به اهمیت بیمه برده‌اند و با فرهنگ بیمه و مزایای آن آشنا شده‌اند.

در کتاب حاضر سعی بر آن شده است که سرفصل‌های درسی وزارت علوم برای دانشجویان دوره کارشناسی بیمه پوشش داده شود. البته علاوه بر دانشجویان تمامی فعالان و علاقه‌مندان به حوزه مباحث بیمه‌ای می‌توانند از این منبع بهره‌مند شوند.